

Bruxelles, 1.6.2016.
COM(2016) 358 final

Normizacijski paket

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

EUROPSKE NORME ZA 21. STOLJEĆE

{SWD(2016) 186 final}

EUROPSKE NORME ZA 21. STOLJEĆE

Europskim normama doprinosi se integraciji jedinstvenog tržišta i time stvaranju radnih mjesta, ukupnom rastu gospodarstva EU-a, povećanju konkurentnosti, inovacijama i vodećem položaju industrije. Produbljivanje jedinstvenog tržišta znači omogućivanje jednakih uvjeta poslovanja gospodarskim subjektima, osobito tehničkim usklađivanjem.

U raznim sektorima, od sektora roba i usluga do sektora IKT-a, potvrdilo se da su norme fleksibilan instrument podizanja kvalitete i sigurnosti, jačanja transparentnosti i interoperabilnosti, snižavanja troškova i otvaranja tržišta, osobito malim i srednjim poduzećima. Norme donose korist kupcima, poduzećima i društvu općenito.

Ekonomski podatci pokazuju da se učinkovitim normizacijskim sustavom omogućuje rast BDP-a (vidjeti str. 3. u nastavku). Normizaciju u Europi uglavnom predvodi industrija. Premda norme izrađuju organizacije za normizaciju, tržište može i jednostavno prihvatiti tehničku specifikaciju koju su razvili jedno poduzeće ili tijela koja u tom području djeluju, tj. strukovne organizacije.

Regulatorna tijela zakonodavstvom mogu utvrditi osnovne zahtjeve i od europskog normizacijskog sustava (ESS) zatražiti da za potrebe neizravnog upućivanja izradi dobrovoljne europske norme, kojima se nakon objave u SLEU-u omogućuje pretpostavka sukladnosti (ili sigurnosti). Stoga se učinkovit normizacijski sustav može temeljiti samo na bliskoj suradnji regulatornih tijela, tijela za normizaciju i industrije.

Norma je neobvezujući tehnički dokument kojim se gospodarskim subjektima u vrijednosnom lancu olakšava interoperabilnost. Primjerice, normama o veličinama papira (A3, A4, A5 itd.) olakšava se interakcija među kupcima, proizvođačima papira i omotnica, tiskarskim kućama i proizvođačima fotokopirnih uređaja. Normama se osiguravaju vidljivost i tehnička izvjesnost, koje su preduvjet ulaganjima gospodarskih subjekata.

ESS djeluje uspješno, o čemu svjedoče visokokvalitetne i učinkovite norme kao i položaj Europe na globalnoj razini. Industrija podržava razvoj europskih normi kao i njihovu redovitu i brzu reviziju kako bi se u obzir uzele najsuvremenije tehnologije. Nadalje, europska i međunarodna normizacija u stalnoj su interakciji: ponekad se europske norme predlažu međunarodnim organizacijama za normizaciju, a ponekad međunarodne norme postaju europske norme. Taj je dijalog bitan jer se njime olakšava globalizacija poslovanja, osobito malim i srednjim poduzećima.

Međutim okruženje u kojem nastaju norme mijenja se. Nove tehnologije, sve veća integracija digitalnih rješenja u globalne industrijske vrijednosne lance te brze promjene međunarodnog konteksta otežavaju djelovanje ESS-a, koji i dalje može doprinijeti stvaranju radnih mjesta i rastu u EU-u. Potrebna je nova inicijativa kojom bi se učinkovito odgovorilo na potrebe industrije, potrošača i drugih dionika u području normizacije. Njezinim daljnjim razvojem osiguralo bi se da Europa u području normizacije zadrži središnje mjesto na globalnoj razini. U suprotnom će se norme utvrđivati drugdje, a Europa će izgubiti mogućnosti koje se pružaju predvodniku na tržištu.

Zbog toga se zajedničkom inicijativom o normizaciji, kako je predviđeno u strategiji jedinstvenog tržišta, iznosi inovativan način za ostvarivanje tih prioriteta otvorenom suradnjom javnog i privatnog sektora.

Komisija u ovoj Komunikaciji iznosi svoju viziju jedinstvenog i učinkovitog europskog normizacijskog sustava koji se prilagođava promjenama u okruženju, podržava više politika i donosi koristi poduzećima, potrošačima i zaposlenima.

Komunikacijom se zajednička inicijativa o normizaciji stavlja u kontekst, kao izravno ostvarenje strategije jedinstvenog tržišta. Priloženi su joj dokumenti o raznim aspektima europske normizacije, poput izvješća o evaluaciji, Godišnjeg programa rada Unije za 2017. te dokumenta o normizaciji u sektoru usluga.

Uredbom o europskoj normizaciji 1025/2012 (dalje u tekstu „Uredba”) utvrđuje se pravni okvir dugoročnog partnerstva među EU-om, državama članicama, organizacijama i tijelima za normizaciju, socijalnim i društvenim dionicima, uključujući i predstavnike osoba s invaliditetom, te korisnicima normi.

Vizija koja se danas predstavlja temelji se na evaluaciji ovog okvira¹ u okviru programa REFIT² i opsežnim javnim savjetovanjima³, u kojima je zaključeno da je ESS na dobrom putu da ostvari ciljeve koje je postavio zakonodavac⁴ te se preporučuje povećanje uključenosti, interaktivnosti i poboljšanje komunikacije u okviru ESS-a.

Kao odgovor na te pozive te kako bi se ojačalo partnerstvo između europskih institucija i europske normizacijske zajednice, Komisija je objavila u strategiji jedinstvenog tržišta⁵ namjeru o pokretanju zajedničke inicijative o normizaciji, kojom bi se u okviru suradničkog dijaloga okupile javne i privatne institucije i organizacije. Zajednički je cilj promicanje europskog središta za normizaciju globalne važnosti, u kojem se norme razvijaju pravodobno, otvoreno, transparentno i uključivo, radi potpore i promicanja inovacija za sve te povećanja konkurentnosti europskih poduzeća u vrijednosnim lancima koji se sve više globaliziraju⁶.

Zajednička inicijativa nadopunjena je dvama dokumentima u kojima se konkretnije obrađuju ključna područja normizacije s transverzalnim učinkom na gospodarski razvoj: Komunikacija Europske Komisije „Prioriteti normizacije IKT-a za jedinstveno digitalno tržište” donesena u travnju 2016.⁷, kao dio paketa Tehnologije jedinstvenog digitalnog tržišta i osuvremenjivanje javnih usluga („Travanjska komunikacija o normama za IKT”) te posebni dokument o normama za sektor usluga, koji je dio ovog paketa.

Na taj će se način novim oblicima suradnje utvrditi nove najbolje prakse za izraženiji suradnički pristup i fleksibilnost u skladu s načelima bolje regulative⁸.

Kao potpora novoj viziji o normama i u skladu sa zajedničkom inicijativom o normizaciji, Komisija predlaže pokretanje **međuinstitucijskog dijaloga**, koji obuhvaća integrirano godišnje izvješćivanje uz očuvanje raznolikosti raznih domena, s Europskim parlamentom, Vijećem, Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija o provedbi politike EU-a o normizaciji i doprinosu europskih normi politikama EU-a općenito, a posebno stvaranju radnih mjesta, konkurentnosti i rastu.

1. NORME SU BITNE

¹ Izvješće na temelju članka 24. dio je tog paketa

² Program za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT): Trenutačno stanje i izgledi za budućnost, COM(2014) 368 final, 18.6.2014.

³ Neovisna revizija europskog normizacijskog sustava (ISBN: 978-92-79-46201-6; DOI: 10.2873/720891; ET-01-15-151-EN-N

⁴ Uredbom se usklađuje prijašnje fragmentirano zakonodavstvo u području normizacije, proširuje mu se područje primjene na usluge i normizacijske dokumente koji nisu norme i, na kraju, poboljšava uključivanje društvenih dionika i MSP-ova u sustav. Evaluacijom u okviru programa REFIT utvrđeno je da je sam okvir primjeren ciljevima, a fokus se premješta na provedbu kojom se na najbolji način podržava deset prioriteta Komisije. Uzimajući u obzir da je Uredba nedavno stupila na snagu, nije se mogla provesti cjelovita *ex post* evaluacija Uredbe zbog činjenice da još nije dovršen puni ciklus normizacijskih poslova koje je Komisija zatražila 2013. Unatoč tomu, Neovisna revizija, koja je ključni dio evaluacije u okviru programa REFIT, pobudila je veliko zanimanje među dionicima. Oni prije svega smatraju da bi se u postojećem ESS-u trebalo povećati sudjelovanje i zastupljenost dionika.

⁵ COM(2015) 550 final

⁶ Uključivost je bitna kako se normama ne bi nametali prekomjerni troškovi usklađivanja ili certificiranja ili narušavalo tržišno natjecanje.

⁷ COM (2016) 176 final

⁸ COM(2015) 215 final; http://ec.europa.eu/smart-regulation/better_regulation/key_docs_en.htm

... zato što promiču inovacije

U prošlosti su se norme ponekad smatrale kočnicom inovacijama. Normama se inovacije zapravo potiču: njima se omogućuje rano tržišno prihvaćanje inovativnih proizvoda i usluga, osobito ako su usmjerene na mjerila radnog učinka umjesto na propisivanje primjene određenih proizvoda ili postupaka, omogućuje se prijenos tehnologije i olakšavaju istraživanja. Normama se uglavnom osigurava i interoperabilnost raznih naprava te usluga, čime se inovacijama dodaje nova dimenzija. Normizacijom se osobama, poduzećima i institucijama omogućuje koordinacija u području određene tehnologije ili metodologije. Nakon završetka njihova razvoja, obično unutar europskih organizacija za normizaciju, norme osiguravaju vrijedan doprinos budućim inovacijama, što rezultira stvaranjem novih proizvoda i usluga. Uključivim inovacijskim procesima na temelju Uredbe osigurava se da norme koriste sastavljačima normi kao i njihovim korisnicima i time pridonose otvaranju tržišta i inovacijama.

... zato što se njima podiže kvaliteta i sigurnost

Normama se podiže kvaliteta i sigurnost proizvoda i usluga, što koristi potrošačima, zaposlenima, poduzećima i društvu općenito. Normama u području zdravlja, sigurnosti i okoliša određuju se karakteristike mnogih proizvoda i usluga.

... zato što omogućuju stvaranje radnih mjesta i rast

Norme su ključni čimbenik za stvaranje radnih mjesta i rast u Europi. Djelotvornom normizacijom potiče se konkurentnost. Nekoliko nacionalnih studija potvrđuje pozitivan učinak normi na gospodarski rast i konkurentnost. Studijama iz Francuske⁹, Njemačke¹⁰ i Ujedinjene Kraljevine¹¹ potvrđeno je da se normizacijom povećava nacionalni BDP. Procjenjuje se da učinak normizacije na rast BDP-a za Francusku iznosi 0,8%, za Ujedinjenu Kraljevinu 0,3 % i za Njemačku 0,9 % BDP-a. DIN, njemačko tijelo za normizaciju, smatra da vrijednost stvorena primjenom normi samo u Njemačkoj iznosi i do 17 milijardi eura godišnje. Nedavnom studijom iz Ujedinjene Kraljevine također je potvrđeno da se primjenom normi koristi gospodarstvu: norme su ukupnom rastu BDP-a, koji u 2013. iznosi 40 milijardi eura (u cijenama iz 2014.), pridonijele s oko 11 milijardi eura i s oko 8,5 milijardi eura izvozu iz Ujedinjene Kraljevine. Tom studijom potvrđeno je da norme pridonose jačanju kvalitete, a 70 % sudionika ispitivanja navelo je da je upotrebom normi poboljšana kvaliteta proizvoda i usluga¹².

... zato što se njima podupiru globalni vrijednosni lanci

Normama se podupiru i globalni vrijednosni lanci jer se normama otvaraju tržišta poduzećima izvan granica EU-a: europska i nacionalna tijela za normizaciju surađuju s međunarodnim organizacijama poput ISO-a i IEC-a na izradi međunarodnih normi koje bi se koristile u cijelom svijetu.

Zbog navedenih razloga pozivi na razvijanje normi sastavni su dio raznih politika EU-a, od energetske unije, klimatske politike i kružnog gospodarstva do jedinstvenog digitalnog tržišta.

... zato što se procesom normizacije na europskoj razini izbjegava skupa rascjepkanost na jedinstvenom tržištu

⁹ AFNOR (2016.): Gospodarski učinak normizacije, siječanj 2016., Pariz, Francuska; AFNOR (2009.): Gospodarski učinak normizacije – Tehnološke promjene, norme i dugoročni rast u Francuskoj.

¹⁰ DIN (2000.): Gospodarske koristi normizacije, 3 sveska. Berlin: Beuth. (ažurirano 2011.)

¹¹ DTI (2005.): Empirijska ekonomija normizacije, DTI ECONOMICS PAPER NO.12. London

¹² British Standards Institution (BSI), „Gospodarski doprinos normi gospodarstvu Ujedinjene Kraljevine”, 2015.

ESS je rezultat dugog i uspješnog javno-privatnog partnerstva među europskim i nacionalnim tijelima za normizaciju, koja izrađuju norme, Komisije koja se europskom normizacijom služi pri provedbi zakonodavstva i politika Unije te industrija, MSP-ova, zaposlenih, organizacija za zaštitu okoliša i udruga građana. Riječ je o sustavu temeljenom na privatnom sektoru¹³ kojim je obuhvaćena normizacija proizvoda i usluga u svim sektorima. Sam normizacijski proces temelji se na načelima WTO-a¹⁴ te na uključivanju MSP-ova i društvenih dionika¹⁵. Budući da se temelji na konsenzusu, očekivano tržišno prihvaćanje omogućuje tržišni prodor inovativnih proizvoda s nižim troškovima proizvodnje.

Uredbom su priznate tri europske organizacije za normizaciju (CEN, Cenelec, ETSI). One se bave raznim vrstama proizvoda, materijala, usluga i postupaka (CEN), elektrotehničkom industrijom (Cenelec) te informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (ETSI).

„Europske norme” su dobrovoljne i temelje se na tržišnim zahtjevima, a izrađuju ih europske organizacije za normizaciju: njima se zamjenjuju neusklađene nacionalne norme u svih 28 država članica. Time se olakšava poslovanje, osobito MSP-ovima. Važno je obilježje europskih normi da se redovito ažuriraju kako bi se u obzir uzele najsuvremenije tehnologije i znanje. Trenutačno postoji oko 20 000 europskih normi koje je izradio CEN-Cenelec namijenjenih proizvodima i uslugama te 35 000 normizacijskih dokumenata koje je izradio ETSI.

„Usklađene europske norme” posebna su vrsta europskih normi koje su europske organizacije za normizaciju izradile kao odgovor na zahtjeve za normizaciju („mandati”)¹⁶ koje je uputila Komisija radi primjene usklađenog zakonodavstva Unije. Nakon objave u *Službenom listu Europske unije* (SLEU)¹⁷, poduzeća iz EU-a koja odluče primjenjivati usklađene norme mogu se pozvati na „pretpostavku sukladnosti” s obzirom na zahtjeve utvrđene odgovarajućim europskim zakonodavstvom¹⁸. Ona svoje proizvode ili usluge mogu, bez dodatnih prepreka, nuditi diljem jedinstvenog tržišta – koje čini pola milijarde potencijalnih potrošača. Trenutačno postoji 4000 usklađenih europskih normi koje je izradio CEN-Cenelec te gotovo 500 usklađenih europskih normi koje je izradio ETSI.

2. NORME: JEDINSTVENA PLATFORMA ZA PROVEDBU VIŠE POLITIKA

Brza izmjena tehnoloških ciklusa, sve veća složenost i interakcija industrijskih sustava, brisanje granica između proizvoda, usluga i IKT-a te diversifikacija poslovnih modela čimbenici su koji trenutačne regulatorne sustave izlažu pritisku. To vrijedi i za ESS.

Suočena s takvim izazovima, Unija treba učinkovit, otvoren, transparentan, uključiv i fleksibilan ESS koji će omogućiti izradu vrhunskih normi kao potpore potrebama tržišta i javnim politikama i stvaranje predvidivog i stabilnog okvira ulaganja namijenjenog gospodarskim subjektima.

Jedinstvena politika normizacije kao potpora većem broju gospodarskih sektora i dionika ključna je za vodeći položaj Europe. Pravodobno izrađene, visokokvalitetne norme koje

¹³ Uvodna izjava (2) Uredbe 1025/2012: „Europsku normizaciju za interesne skupine organiziraju same interesne skupine na temelju nacionalne zastupljenosti (Europski odbor za normizaciju (CEN) i Europski odbor za elektrotehničku normizaciju (Cenelec)) i izravnog sudjelovanja (Europski institut za telekomunikacijske norme (ETSI))”

¹⁴ Transparentnost, otvorenost, nepristranost i konsenzus, djelotvornost te relevantnost („Serijski sporazumi WTO-a” – Tehničke prepreke trgovini i preporuke koje je Odbor za tehničke prepreke u trgovini (TBT) donio od 1. siječnja 1995., dio 1.: Decisions and recommendations, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/tbttrade_e.pdf)

¹⁵ Prilog III. Organizacije, Uredba (EU) 1025/2012

¹⁶ Članak 10. Uredbe (EU) 1025/2012.

¹⁷ U skladu s člankom 10. Uredbe

¹⁸ Ta je napomena u velikoj mjeri primjenjiva na europske norme izrađene u okviru primjene Direktive o općoj sigurnosti proizvoda (2001/95/EZ), kojima se omogućuje pretpostavka sukladnosti nakon objave u SLEU-u.

omogućuju uključivanje svih čimbenika, a inovativnim poduzećima rast na jedinstvenom tržištu i globalno, dobro su rješenje kako za zakonodavce, tako i za industriju i potrošače.

U tu je svrhu, kao što je rečeno, u okviru strategije jedinstvenog tržišta najavljeno pokretanje „**zajedničke inicijative o normizaciji**” među javnim i privatnim partnerima u ESS-u, među kojima su europska i nacionalna tijela i organizacije za normizaciju, sektorska udruženja, MSP-ovi, udruge potrošača, sindikati, organizacije za zaštitu okoliša, EFTA, države članice i Komisija.

Rasprave među svim partnerima odvijale su se unutar jedinstvenog okvira temeljenog na otvorenom, inovativnom, konsenzualnom i kolaborativnom procesu izrade dokumenata. Svi navedeni dionici proaktivno su sudjelovali u postupku. Rezultati tog procesa uključuju zajedničku viziju svih partnera kao i zajednički postupak kojim se mogu usmjeriti na inicijative za modernizaciju, određivanje prioriteta, ubrzanje i pojednostavnjenje isporuke normi do kraja 2019.

Sudionici će nastojati prihvatiti i zajednički provoditi viziju iznesenu u zajedničkoj inicijativi o normizaciji na dobrovoljnoj osnovi i ne dovodeći u pitanje postojeće zakonodavstvo, osobito Uredbu 1025/2012. Svi partneri pridonosit će procesu u skladu sa svojom stručnošću i interesima.

Zajednička inicijativa o normizaciji temelji se na vrijednosnom lancu normizacije (vidjeti Sliku 1.) i ostvarit će se provedbom 15 aktivnosti u trima područjima (vidjeti Prilog 1.):

- i. podizanje svijesti i izobrazba radi boljeg razumijevanja ESS-a;
- ii. usklađivanje, suradnja, transparentnost i uključivost te
- iii. konkurentnost i međunarodna dimenzija.

Tim aktivnostima nastoji se poboljšati djelovanje ESS-a u skladu s njegovim temeljnim vrijednostima, kao što su konsenzus i neobveznost normi.

Najvažniji očekivani rezultati Zajedničke inicijative o normizaciji

Prosječan rok za izradu europske norme 2013. iznosio je 36 mjeseci (u odnosu na 60 mjeseci 2009.). **Brzina** izrade norme treba se uskladiti s **uključivošću i kvalitetom** norme. Razni akteri u normizacijskoj zajednici provode zanimljive eksperimente kako bi poboljšali pravodobnu isporuku visokokvalitetnih normi, primjerice novim načinom izrade normi kako bi potrebno vrijeme smanjili na pola do 2020. Razmjenom najboljih praksi i pojačanom suradnjom među organizacijama obuhvaćenima zajedničkom inicijativom o normizaciji potaknut će se ostvarivanje potrebnih normizacijskih procesa.

Pravodobna izrada normi u tehnološkom okolišu koji se brzo mijenja nalaže i rano promišljanje o relevantnosti norme već u fazi istraživanja i razvoja. Partneri u okviru zajedničke inicijative o normizaciji predlažu ubrzavanje izrade normi primjenom novih načina kolaborativnog razvoja normi.

Važno je učinkovito predviđanje i planiranje normizacije u fazi istraživanja i razvoja. Studijama predviđanja mogu se predvidjeti potrebe za novim normama povezivanjem tehnologija u nastajanju i njihovih zahtjeva u pogledu istraživanja potrebnih za nove proizvode s procesima utvrđivanja politika. U nedavnoj studiji predviđanja Zajedničkog istraživačkog centra¹⁹ istražuju se industrijski krajolik sutrašnjice i područja za poboljšanje ESS-a kako bi se zadovoljile buduće potrebe uz istodobno poštovanje temeljnih vrijednosti sustava. Zajedničkom inicijativom o normizaciji razmatra se sustavniji, anticipativni način

¹⁹ „How will standards facilitate new production systems in the context of European innovation and competitiveness in 2025?” („Kako će se normama omogućiti novi proizvodni sustavi u kontekstu europske politike inovacija i konkurentnosti u 2015.”), ISBN: 978-92-79-45414-1

analize jaza između **istraživačkih/inovacijskih prioriteta** i europske normizacije kako bi se on učinkovitije premostio i već u fazi istraživanja i razvoja uveo automatizam u promišljanju norme te uključivanje rezultata u ESS radi bolje podrške stavljanju na tržište inovativnih proizvoda i usluga. Time će se prioriteti uskladiti s izradom normi i aktivnostima testiranja obuhvaćenim osobito programom Obzor 2020.

Sljedeći je bitan element **podizanje svijesti i izobrazba** o potencijalu normizacije u pogledu konkurentnosti. Na europskoj razini normizacija u formalnoj izobrazbi ili strukovnom osposobljavanju uopće nije prisutna ili je prisutna u manjoj mjeri, a to posebno vrijedi za EU-ov model normizacije. Stoga je normizaciju potrebno istraživati i promicati kao dio formalne izobrazbe, akademskog obrazovanja i strukovnog osposobljavanja u suradnji s državama članicama koje u tome imaju iskustva te uključiti akademsku zajednicu kako bi sljedeća generacija stručnjaka u području normizacije stasala na vrijeme. Zajedničkom inicijativom o normizaciji predviđa se razvoj programâ osposobljavanja u području normizacije namijenjenih nacionalnim i europskim javnim upravama kao bitnog elementa tog inovativnog obrazovnog projekta, kao potpora pametnom zakonodavstvu i javnim politikama kojima se potiču inovacije.

Određivanje prioriteta među aktivnostima normizacije ključno je za poticanje konkurentnosti europske industrije. Učinkovito određivanje prioriteta zahtijeva zajedničku analizu i dijalog između Europske unije i dionika u normizaciji kako bi se utvrdila tržišna važnost i potrebe politike. Potrebno je uključiti i mišljenja socijalnih i društvenih dionika o izradi normi i ranom uključivanju industrije pojačanom razmjenom informacija s Komisijom u skladu s člancima 10., 11. i 12. Uredbe o normizaciji. Boljim određivanjem prioriteta omogućit će se i učinkovitija upotreba dostupnog stručnog znanja u Europi (oko 60 000 stručnjaka koji trenutačno sudjeluju u ESS-u). Bolje određivanje prioriteta ključan je element i u navedenoj Komunikaciji o normama za IKT, kojom se utvrđuje sveobuhvatni strateški i politički pristup normizaciji prioritetnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija koje su ključne za dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta, kao i u dokumentu o normama za usluge priloženom ovoj Komunikaciji. Te se inicijative temelje na istoj viziji kao i zajednička inicijativa o normizaciji i stoga će se u tim međusektorskim područjima pratiti u skladu sa zajedničkom inicijativom. Nadalje, s pomoću tri pilot-projekta nastojat će se ojačati potpora normizaciji u prioritetnim područjima poput građevinskog sektora, u javnoj nabavi i sudjelovanju MSP-ova, socijalnih i društvenih dionika u međunarodnoj normizaciji.

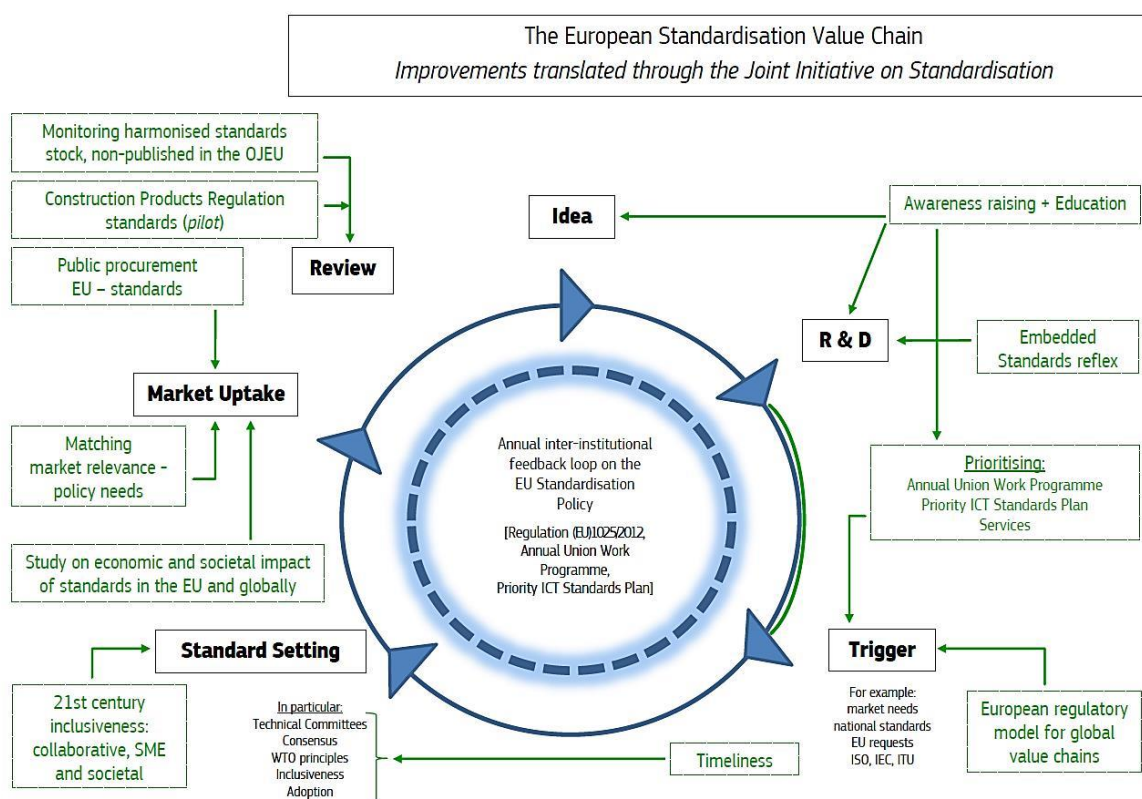
Komisija će istovremeno moći bolje pratiti katalog neobjavljenih usklađenih normi koje su europske organizacije za normizaciju predložile za objavu u SLEU-a kako bi postale usklađene europske norme.

Tržišta se sve više globaliziraju, a isto tako i normizacija. Trgovinski i ulagački potencijal Europe na **međunarodnoj razini** jača promicanjem europskog regulatornog modela u trećim zemljama. Cilj je zajedničke inicijative o normizaciji potaknuti dionike da na međunarodnoj razini promiču upotrebu alata poput razvoja zajedničkih regulatornih modela u međunarodnim organizacijama i pregovorima kao osnovu normizacije, s relevantnim trgovinskim partnerima izgrade zajedničko razumijevanje o relevantnim međunarodnim normama u određenim sektorima te da podupiru europske MSP-ove, socijalne i društvene dionike u procesima međunarodne normizacije, npr. promicanjem najboljih praksi za MSP-ove na razini Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC). Komisija će u tom području te u drugim područjima politika s tim organizacijama održavati redovite kontakte i voditi strukturirane dijaloge.

Te se aktivnosti općenito trebaju smatrati cjelinom u kojoj se dijelovi međusobno nadopunjuju. Cjelokupni vrijednosni lanac normizacije mora biti transparentniji, uključiviji i

učinkovitiji kao bi mogao odgovoriti na buduće izazove u skladu s deset Komisijinih prioriteta.

Slika 1.: Europski normizacijski vrijednosni lanac. Pojam i shema: Europska komisija.

U **Zajedničkoj inicijativi o normizaciji** iznosi se vizija kojoj je cilj **modernizacija načina izrade normi u Europi**. Posebno je usmjerena na sljedeće ključne elemente: promicanje brže izrade normi, premošćivanje jaza između istraživačkih prioriteta i europske normizacije, jasnije određivanje prioriteta te jačanje međunarodne prisutnosti.

Planira se osnivanje Upravljačke skupine, kojom predsjedava Europska komisija, radi praćenja raznih aktivnosti i prema potrebi utvrđivanja novih aktivnosti. Te će se aktivnosti prvi put predstaviti prigodom Svjetskog dana normi 2016. (14. listopada 2016.). Upravljačka skupina neformalno je savjetodavno tijelo čije preporuke ne dovode u pitanje regulatorni okvir uspostavljen Uredbom 1025/2012 ni ovlasti Komisije. Europska komisija razmotrit će hoće li podržati druge predložene aktivnosti.

3. NORME KAO POTPORA POLITIKAMA KOJE SE ODOSE NA GOSPODARSTVO U CJELINI: USLUGE I IKT

Zbog sve veće digitalizacije i servisizacije gospodarstva norme u području IKT-a i usluga postale su ključni čimbenik koji djeluje na gospodarstvo u cjelini. Njihov se puni potencijal tek treba ostvariti, stoga Komisija normizaciju u ta dva područja razmatra posebno i kao prioritet. Komisija je već u travnju 2016. donijela Komunikaciju o normama za IKT te u dokumentu „Iskorištavanje potencijala europskih normi za usluge radi potpore europskim potrošačima i poduzećima”, priloženom ovoj Komunikaciji, predstavlja posebne smjernice za norme u području usluga.

.... norme za sektor IKT-a

Zajedničkim **normama za sektor IKT-a** osigurava se interoperabilnost digitalnih tehnologija te se stvara temelj za učinkovito jedinstveno digitalno tržište. Njima se jamči pouzdano i glatko funkcioniranje tehnologija među sektorima i industrijama, ostvarivanje ekonomije razmjera, potiču istraživanja i inovacije te otvorenost tržišta. Pri izradi normi za sektor IKT-a u prioritetnim tehnologijama koje su ključne za dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta potrebno je ciljano i trajno djelovati na europskoj razini. Ta su razmatranja u temelju Travanjske komunikacije o normama za IKT, a cilj im je osigurati izradu normi za sektor IKT-a na način koji je prilagodljiviji potrebama politike, fleksibilniji, otvoreniji, bolje povezan s istraživanjem i inovacijama i usklađeniji te da one posljedično imaju veći utjecaj na šire europsko gospodarstvo tijekom njegova preoblikovanja u digitalno gospodarstvo.

Javno-privatnim partnerstvima i drugim velikim istraživačkim inicijativama koje predvodi industrija omogućuje se europskim poduzećima da svoja istraživanja povežu s normizacijom. Potrebno je dodatno razvijati suradnju relevantnih dionika, uključujući europsku industriju te europska i međunarodna tijela za normizaciju i forume, s ciljem razvoja sveobuhvatnih planova za normizaciju. Poticanje otvorenih normi posebno je važno Komisiji. Pri izradi normi prednost treba dati otvorenim transverzalnim ekosustavima, a ne vlasničkim rješenjima, isključivo nacionalnim pristupima te normama kojima se ograničava interoperabilnost.

Komisija će pratiti tekući rad na prioritetnim područjima IKT-a u relevantnim međunarodnim forumima za normizaciju i drugim forumima te i dalje proaktivno surađivati s ključnim međunarodnim partnerima kako bi osigurala globalno usklađivanje prioriteta u području IKT-a.

.... i norme za sektor usluga

Normom za usluge utvrđuju se posebni zahtjevi koji trebaju biti ispunjeni kako bi se potvrdila primjerenost usluge, npr. navođenjem definicija, pokazatelja kvalitete usluge i njihove razine ili utvrđivanjem roka za njezinu isporuku²⁰.

Dobrovoljnim europskim normama za usluge mogu se ostvariti mnoge prednosti koje se ostvaruju za proizvode. Sektor usluga čini 70 % gospodarstva EU-a, no norme za sektor usluga čine tek 2 % svih europskih normi. Nadalje, rezultati nedavnog savjetovanja s dionicima pokazali su da nacionalne norme za usluge mogu biti prepreka prekograničnom pružanju usluga. Sve to događa se u vrijeme kada udio usluga u BDP-u raste u svim državama članicama, pružatelji usluga sve više sudjeluju u međunarodnim vrijednosnim lancima, a proizvođači uz proizvode sve više isporučuju i usluge, što se često naziva „servisizacijom” (eng. *servicification*). To može predstavljati problem ako norme za proizvode nisu usklađene s normama za popratne usluge.

Niži udjel europskih normi za usluge razlog je propuštenih prilika europskih pružatelja usluga koji bi svoje usluge htjeli pružati u drugim državama te europskih proizvođača koji bi u drugim državama htjeli ponuditi usluge povezane sa svojim proizvodima. Zbog tog razloga i posljedica za europsko gospodarstvo u cjelini više puta je zatraženo usklađeno europsko djelovanje.

Kao što je najavljeno u strategiji jedinstvenog tržišta, te kao odgovor na pozive industrije, potrošačkih udruga, država članica i normizacijskih tijela, Komisija u priloženom radnom dokumentu službi predstavlja svoj pristup za norme u sektoru usluga. U tom se dokumentu

²⁰ To su primjerice norma za rješavanje pritužbi korisnika poštanskih usluga, norme u pogledu zahtjeva za službe informiranja turista ili procesa upravljanja infrastrukturom.

sagledavaju izazovi s kojima se suočavaju norme za sektor usluga i utvrđuju opći okvir i praktična rješenja u okviru politika u cilju promicanja europskih normi za usluge, rješavanja problema nacionalnih prepreka i poboljšanja informiranja. Na njemu će se temeljiti suradnja Komisije, država članica, normizacijskih tijela i dionika kako bi se osigurao potpuni doprinos normi za sektor usluga svim sektorima gospodarstva. Njime se dopunjuju zajednička inicijativa i mjere za integraciju tržišta usluga u Europi.

Norme za sektore IKT-a i usluga trebale bi, u skladu sa zajedničkom inicijativom o normizaciji, biti ključni prioriteti europskog normizacijskog sustava kako bi Europa mogla u potpunosti iskoristiti prednosti digitalizacije i servisizacije gospodarstva. Radnim dokumentom službi, koji je priložen ovom paketu, nastoji se posebno u pogledu normi za sektor usluga dati prva analiza potreba u tom području.

4. Sljedeći koraci

Trenutačno se europska politika o normizaciji provodi raznim instrumentima politika, primjerice **Godišnjim programom rada Unije za europsku normizaciju**²¹ i **Kontinuiranim planom normizacije IKT-a**²². Nadalje, dijalog o normama vodi se na raznim mjestima, primjerice u Odboru za norme²³ i u okviru Europske platforme za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a²⁴. Suvremeni sustav treba se temeljiti na jedinstvenoj i koherentnoj europskoj politici o normizaciji kojom se objedinjuju razni prioriteti politika i instrumenata EU-a.

Komisija smatra da se to može uspješno ostvariti usklađivanjem svih instrumenata u sveobuhvatnom godišnjem ciklusu upravljanja politikom EU-a o normizaciji. U središtu je ciklusa donošenje godišnjeg programa rada u srpnju svake godine. Predlaže se da se od 2017. tijekom proljeća, prije donošenja programa, provede međuinstitucijski dijalog kako bi se osiguralo potpuno sudjelovanje Europskog parlamenta i Vijeća te Gospodarskog i socijalnog odbora i Odbora regija. Dijalog će se temeljiti na jedinstvenom izvješću Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o provedbi godišnjeg programa rada, prioritetima normizacije IKT-a za jedinstveno digitalno tržište, zajedničkoj inicijativi o normizaciji i razvoju europskih normi za usluge.

Nadalje, Komisija će, na zahtjev Vijeća²⁵ i kako bi proširila dokaznu bazu ovog izvješća, pokrenuti studiju o gospodarskom učinku standardizacije na europskoj razini radi nadopune nacionalnih studija.

Današnjim normizacijskim paketom, zajedno s Travanjskom komunikacijom o normama za IKT i zajedničkom inicijativom, utvrđuje se usklađena vizija Komisije o važnosti normizacije u postupku donošenja politika. Čine je sljedeći dokumenti:

²¹ U skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 1025/2012 godišnjim programom rada Unije za europsku normizaciju utvrđuju se strateški prioriteti europske normizacije, uzimajući u obzir dugoročne strategije Unije za rast. U programu se navode europske norme i normizacijski dokumenti koje Komisija namjerava zatražiti od europskih organizacija za normizaciju.

²² Dokument koji Komisija izrađuje svake godine u suradnji s Europskom platformom za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a u kojem se donosi višegodišnji pregled potreba za preliminarnim ili komplementarnim aktivnostima u području normizacije IKT-a koje treba poduzeti kao podršku politikama EU-a.

²³ Članak 22. Uredbe (EU) 1025/2012.

²⁴ Platforma je uspostavljena Odlukom Komisije od 28. studenoga 2011. o osnivanju europske platforme za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a (2011/C 349/04). Riječ je o skupini koja savjetuje Komisiju o pitanjima povezanim s politikama u području normizacije IKT-a. Sastavljena je od predstavnika država članica, europskih, međunarodnih i globalnih tijela za normizaciju, industrije i društvenih dionika.

²⁵ Zaključci Vijeća iz ožujka 2015.

1. **Godišnji Program rada Unije za europsku normizaciju 2017.:** u njemu se utvrđuju strateški prioriteti i ciljevi europske normizacije, uzimajući u obzir dugoročne strategije Unije za stvaranje radnih mjesta i rast, poput akcijskog plana za kružno gospodarstvo²⁶ te navode europske norme i normizacijski dokumenti koje Komisija namjerava zatražiti od europskih organizacija za normizaciju tijekom 2017.
2. **„Izješće na temelju članka 24.” i dokument REFIT,** u kojima se iznose podatci o funkcioniranju europskog normizacijskog sustava i potpora izradi politika u okviru zajedničke inicijative o normizaciji.
3. **Radni dokument službi Komisije o normama za usluge:** „Iskorištavanje potencijala europskih normi za usluge radi potpore europskim potrošačima i poduzećima”.

5. Zaključak

Komisija u ovom normizacijskom paketu, koji se nastavlja na strategiju jedinstvenog tržišta, predstavlja usklađenu viziju kojom se nastoji dati novi zamah normizaciji kao potpori u postupku donošenja politika EU-a, u skladu s brzim promjenama gospodarskog okruženja i sve nejasnijim granicama između proizvodnje, digitalne domene i usluga. Prvi je korak u tom smjeru sporazum o zajedničkoj inicijativi o normizaciji radi lakšeg povezivanja raznih sudionika europskog normizacijskog sustava, sa zajedničkim ciljem: ostvariti prioritete Komisije i pridonijeti stvaranju radnih mjesta i rastu u EU-u. Ta se vizija temelji na globalnom pristupu normizaciji te obuhvaća i nedavno donesenu komunikaciju o normama za IKT.

Komisija poziva Europski parlament i Vijeće te Gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija da podrže ovu Komunikaciju i popratne dokumente kako bi doprinijeli ostvarenju jedinstvenog tržišta te da se aktivno uključe u njegovu provedbu, u bliskoj suradnji sa svim relevantnim dionicima.

²⁶ COM(2015) 614 final, 2. prosinca 2015.

Prilog I.: Prijedlog zajedničke inicijative za prvi nacrt skupa mjera, popraćen pilot-projektima:

1. Podizanje svijesti i izobrazba radi boljeg razumijevanja europskog normizacijskog sustava
 - 1) Istraživanje gospodarskih i društvenih učinaka normi te pristup normama u EU-u i EFTA-i
 - 2) Povezivanje istraživanja i inovacija s normizacijom
 - 3) Programi izobrazbe u području normizacije/Osposobljavanje i podizanje svijesti o normizaciji
 - 4) Podizanje svijesti o normizaciji, posebno na razini nacionalnih tijela vlasti
 - 5) Pilot-projekt: Normizacija kao potpora Uredbi o građevnim proizvodima

2. Usklađivanje, suradnja, transparentnosti i uključivost
 - 6) Okrugli stol o tržišnoj važnosti normi („SMARRT”)
 - 7) Optimizacija operativnih aspekata Uredbe (EU) 1025/2012
 - 8) Pravodobna izrada visokokvalitetnih normi i objava upućivanja na njih
 - 9) Uključivost, transparentnost i učinkovito sudjelovanje svih dionika europskog normizacijskog sustava
 - 10) Olakšavanje sudjelovanja svim dionicima na nacionalnoj razini
 - 11) Pilot-projekt: Proširenje primjene normi u javnoj nabavi i bolja usklađenost s direktivama o javnoj nabavi

3. Konkurentnost i međunarodna dimenzija.
 - 12) Poticanje šire upotrebe i razvoja europskih normi za usluge radi bolje integracije tržišta uslugama u Europi
 - 13) Promicanje europskog regulatornog modela koji se temelji na dobrovoljnim normama i bliskoj povezanosti s međunarodnom normizacijom u trećim zemljama
 - 14) Modernizacija, uključujući digitalizaciju, europske industrije u globalnom kontekstu
 - 15) Pilot-projekt: Poboljšati zastupljenost interesa europskih MSP-ova i društvenih dionika u međunarodnim normizacijskim procesima

Nijedna aktivnost neće imati dodatni učinak na proračun EU-a; međutim, financiranje se može smatrati prihvatljivim u okviru postojećih višegodišnjih financijskih perspektiva.